

Erasmus Değişim Programı Öğrencilerinin Geldikleri ve Türkiye’de
Öğrenim Gördükleri Üniversitedeki Sınıf Yönetimine İlişkin
Karşılaştırmalı Görüşleri
(Anadolu Üniversitesi Örneği)

Erasmus Exchange Students’ Comparative Views on Classroom
Management in Turkey and in Their Country
(Anadolu University Case)

Adnan BOYACI*
Anadolu Üniversitesi

Öz

Erasmus değişim programı kapsamında yer alan yüksek öğretim öğrencilerinin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin görüşlerini, geldikleri ve Türkiye’de öğrenim gördükleri üniversiteye göre karşılaştırmalı olarak belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırma verileri, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 2008-2009 öğretim yılı güz ve bahar döneminde Anadolu Üniversitesi’nde öğrenim gören 55 Erasmus değişim programı öğrencisinden yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmış, verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda değişim programı öğrencilerinin geldikleri ve Türkiye’de buldukları üniversitedeki öğretim uygulamalarıyla ilgili genel olarak buradaki sınav sisteminin ve fiziksel koşulların kendi üniversitelerine göre daha avantajlı olduğunu ve sınıf mevcutlarının daha az olduğunu ifade ettikleri bulunmuştur. Sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin görüşler doğrultusunda öğrenci-öğretim üyesi iletişiminin burada daha informal olduğunu, disiplin sağlamaya dönük her iki sistemin kendine has özelliklerinin olduğunu, geldikleri üniversitelerde öğrencilerin kendi motivasyonlarını sağlamada daha çok sorumluyken burada öğretim üyelerinin bu konuda daha fazla çaba sarf ettiklerini belirttikleri görülmektedir. Araştırma sonucunda Türkiye’deki diğer üniversitelere devam eden Erasmus öğrencileriyle ve uluslararası ölçekte nicel araştırmalar desenlenmesi önerisi getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf yönetimi, Erasmus öğrenci değişim programı, Türk yüksek öğretimi.

Abstract

In this study, it’s aimed to determine Erasmus exchange students’ comparative views on classroom management in Turkish Higher Education and in their country and qualitative research method was used. The data was collected from 55 Erasmus exchange students attending different departments of Anadolu University during the fall and spring semester of 2008 and 2009 through the questionnaire with semi-structured interviews. Participants were selected with criteria sampling which is the method of purposeful sampling. The data was analyzed through descriptive method. Findings of the study indicated that the concerning instructional practices in their own university and in Anadolu University they perceived evaluation system, physical condition and classroom size as much more advantageous than that of their own university.

* Yrd. Doç. Dr. Adnan BOYACI. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü 26470 Eskişehir.
E-posta: adnanboyaci2100@gmail.com

Findings of the study also revealed that about dimension of classroom management they viewed student staff communication as much more informal than that of their universities. Besides, that the systems providing discipline in the classrooms of their own universities and in Anadolu University had unique features and that students in their own universities had more sense of responsibility for having self motivation than Turkish students were some of the views found out in this study. For further studies it's suggested to design a quantitative research with Erasmus exchange students at national and international level.

Keywords: Classroom management, Erasmus student exchange programme, Turkish Higher Education

Summary

Purpose

Since Erasmus exchange programs having a key role in formation of European Higher Education Area (EHEA) have created a pressure on national higher education system and instructional systems through a structural change, the evaluation of instructional environments have emerged as a necessity. In this sense professional value gained as a result of Erasmus exchange programs (Teichler ve Janson, 2007), its effect on knowledge and skills of students (De Decker, 2003), quality of the education (Juknyte-Petreikiene, 2007) provided to Erasmus exchange students have emerged as the research topics in academia. One of the research domains in evaluation of effects of Erasmus exchange programs on national higher education system is classroom settings in which instructional processes are designed, realized and managed. Classroom management as the last step of educational management is multi-dimensional and covers the processes such as planning, motivation, time management, physical arrangement and discipline (Jones and Jones, 2004; McGuinness, 1993; Marlow and Page, 1998). Effective classroom management both improves quality of educational activities and contributes the construction of positive learning environments. In this sense evaluation of the comparative views of Erasmus exchange students on classroom management processes has a critical importance to understand whether objectives of programs are realized. In this study, it's aimed to determine Erasmus exchange students' comparative views on classroom management in Turkish Higher Education and in their country and qualitative research method was used. The data was collected from 55 Erasmus exchange students attending different departments of Anadolu University during the fall and spring semester of 2008 and 2009 through the questionnaire with semi-structured interviews. Participants were selected with criteria sampling which is the method of purposeful sampling. The data was analyzed through descriptive method.

Results

Research findings were structured as 'views on instructional practices in the university they attend and the university in their own country' and 'views on instructional practices systematized in classroom management processes'. Findings of the study indicated that the concerning instructional practices in their own university and in Anadolu University they perceived evaluation system, physical condition and classroom size as much more advantageous than that of their own university. Findings of the study also revealed that about dimension of classroom management they viewed student staff communication as much more informal than that of their universities. Besides, although the systems providing discipline in the classrooms of their own universities and in Anadolu University had unique features, for native students in Anadolu University basic motivational factor in providing discipline was seen as obligations in attendance. They expressed that the university students in their own countries had much sense of responsibility than Turkish students. Though Erasmus exchange perceived themselves as much self motivated students, they observed that academic staff in Anadolu University showed great effort to motivate students in classroom settings, which is unlike in their own university. For further studies it's suggested to design a quantitative research with Erasmus exchange students at national and international level.

Discussion

When the views of the Erasmus exchange students on classroom management in the university they came, it's thought that origin of their personal point of views may depend on the culture in which their university system and teaching and learning tradition are shaped. One of the critical objectives of Erasmus exchange programs is to create a convergence among the higher education system of member or candidate member of the countries by finding out the best practice. By evaluating classroom management dimensions, it's critically aimed to find out similarities and differences in classroom processes and practices and to help finding out best practices. The reason of focusing on student views in this evaluation is fact that students' views are accepted as one of the best clues whether objectives of the program are realized (Neff ve Helwing, 2002; Alschuler, 1980).. Since classroom settings are the core units of educational management system, system improvement mainly should start from classroom level and management of instructional activities.

Conclusion

International mobility of students has been a constituent of higher education for many centuries. However, significant growth of academic community international mobility has started since the recent decades. Every European higher education institution is committed to train students to work in international context in order to satisfy business and societal needs; therefore analysis of Erasmus students' exchange becomes a topical issue and management of classroom settings as the initial step of the higher education system has a critical importance. The basis of scientific data enables to systematize strategic information, guaranteeing possibilities

Giriş

Yirminci yüzyılın sonlarına kadar ulusal hükümetlerin sorumluluğu altında düşünülen eğitim sistemleri küreselleşme süreciyle birlikte özellikle yükseköğretim basamağında uluslararası örgütlerin politikalarının etkisi altında kalmaya başlamış ve yükseköğretimde uluslararasılaşma, ulusal hükümetlerin temel politikası durumuna gelmiştir (Knight, 2004; Kupfer, 2008). Bu sürecin temel odaklarından biri uluslararası öğrencilerdir. 2025 yılına kadar yükseköğretimde yer alan uluslararası öğrencilerin sayısının 15 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir (Altbach ve Knight, 2006). Yükseköğretimde uluslararası öğrencilerin bu artış seyrinin arkasında ülkelerin küresel yükseköğretim pazarından daha fazla gelir elde etme (Marshall, 2005) ve nitelikli insan kaynaklarından yararlanarak rekabetçi yükseköğretim pazarında yerini koruma isteği gibi temel etmenler yatmaktadır. Bölgesel olarak değerlendirildiğinde özellikle 1990'ların ikinci yarısından itibaren Avrupa Birliği (AB), yükseköğretimde uluslararasılaşma süreçlerindeki Kıta Avrupası'nda politika belirleme süreçlerinin en temel aktörü haline gelmiş ve yapısal reform politikalarıyla başta öğrenci değişimi olmak üzere yükseköğretimin yönetimine ilişkin birçok sürece yön vermeye başlamıştır (Usher, 2009; Maasen, 2008). Bu süreçlerin temel amacı Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın (AYA) oluşturulmasıdır.

Erasmus öğrenci değişim programları bu alanın oluşturulmasında temel bir katalizör olarak kabul edilmektedir (Olsen, 2007). Bu programlarla farklı kültürler arasında kültürel duyarlılık yaratmak, Avrupa vatandaşlığına yönelik yükseköğretim sistem, yapı ve kültürleri arasında bir ortaklık sağlamak ve yükseköğretim basamağında verilen öğretimin niteliğini Avrupa Birliği idealleri ve öğrenci beklentileri doğrultusunda geliştirmek temel amaçlardır (Bologna Process, 2010).

2003 yılında bir pilot uygulamayla Erasmus öğrenci değişim programlarına katılan Türkiye, 2004 yılından itibaren bu programların resmi olarak üyesi olmuştur. 2004-2007 öğretim yılları arasında Türkiye üniversitelerinin Erasmus öğrenci değişim programlarından yararlanma oranları 1142 öğrenciden 4438 öğrenciyle yaklaşık % 400'lük bir artış kaydetmiştir. Araştırmanın gerçekleştirildiği Anadolu Üniversitesi ise 2007 yılında Türkiye üniversiteleri arasında 328 öğrenci ile değişim uygulamalarında ilk sırada yer almıştır. 2007 yılından itibaren günümüze kadar ise ilk beş üniversite içindeki yerini korumuştur (Ulusal Ajans, 2010).

Ulusal ölçekteki bu gelişmelerin yanı sıra uluslararası ölçekte Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın oluşturulmasında anahtar role sahip olan Erasmus değişim programları, ülkelerin ulusal yükseköğretim sistemleri ile öğretim süreçleri üzerinde değişime yönelik bir baskı yaratmış ve akademik olarak var olan durumun değerlendirilmesi önem kazanmıştır. Bu bağlamda Erasmus öğrenci değişim programlarının öğrencilere kazandırdığı mesleki değerler (Teichler ve Janson, 2007), öğrencilerin bilgi ve becerisi üzerindeki etkisi (De Decker, 2003), sağlanan eğitimin kalitesinin değerlendirilmesi (Juknyte-Petreikiene, 2007) üzerine uluslararası ve ulusal farklı araştırma yapılmaya başlamıştır.

Erasmus öğrenci değişim programları hakkında gerçekleştirilen araştırmalar (Teichler, 1996; 2004; 2005) incelendiğinde, çalışmaların ağırlıklı olarak sistemin genel değerlendirilmesi üzerine odaklandığı görülmektedir. Ayrıca yapılan literatür taraması sonucunda uluslararası ve ulusal düzeyde değişim öğrencilerinin uygulamalara, sınıf düzeyinde verilen öğretim hizmetinin niteliğine, bu hizmeti etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerini belirlemeye dönük çalışmalara da rastlanmamıştır. Erasmus değişim programının önemli bir ögesini oluşturan değişim öğrencilerinin değişimin amaçlarının gerçekleştirildiği sınıflara ilişkin görüşlerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Zira var olan gerçekliğin nasıl anlaşıldığının, yorumlandığının, uygulamaların öğrenciler tarafından nasıl değerlendirildiğinin belirlenmesi, uygulamaların ne ölçüde başarıya ulaştığının göstergelerinden biridir (Neff ve Helwing, 2002; Alschuler, 1980).

Ulusal ve uluslararası ölçekte Erasmus değişim programlarının yükseköğretim sistemleri üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi gereken alanlardan biri de öğretim süreçlerinin tasarlandığı, gerçekleştirildiği ve yönetildiği sınıflardır. Başar'a (2004) göre ise bu sınıfların yönetimi de eğitim yönetimi dizgesinin son basamağıdır. Uluslararasılaşma doğrultusunda yükseköğretim sisteminin yönetiminde yapılacak olan iyileştirmeler, eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği sınıfların yönetiminde başlamalıdır.

Sınıf yönetimine ilişkin literatür incelendiğinde sınıf yönetimi; öğretim ve öğrenmenin gerçekleştirildiği bir çevrenin yönetimiyle (Duke,1979), öğretmen ve öğrencilerin sorumluluğu birlikte kabul ettikleri ve işbirliği yaptıkları bir sınıf kültürüyle (Edwards,1997) davranışların yapılandırılmasıyla (Marlow ve Page, 1998; Booser ve Field, 2002), sosyal etkileşim ve öğrenci davranışlarını kapsayan sınıf etkinliklerinin gerçekleştirilmesiyle (Burden,2000) sağlıklı ilişki ve davranışların şekillendirildiği, süreçlerin yönetildiği karmaşık etkileşim sistemiyle (Iverson, 2003), kültürler arası eğitimle (Irvin ve Nucci, 2004), olumlu davranış desteğinin sağlandığı bir sistemle (Sprague ve Golly, 2005), toplumsal değerlerin öğretim süreçleri içinde içselleştirildiği bir sistemle (Thornberg, 2008) ilişkilendirilmektedir. Sınıf yönetimi çok boyutludur ve öğretim sürecinin planlanması, motivasyon, zaman yönetimi, fiziksel düzenlemeler ve disiplin süreçlerini içerir (Jones and Jones, 2004; McGuinness, 1993; Marlow vePage, 1998). Etkin yönetilen sınıflarda eğitim-öğretim etkinliklerinin niteliği artırılabilir gibi iyi bir öğrenme çevresinin oluşturulmasına da katkı sağlanacaktır. Bu konuya ilişkin değişim programları aracılığıyla çeşitli Türk üniversitelerinde bulunan Erasmus öğrencilerinin görüşlerini almak ise hem üniversitelerdeki sınıfların yönetimine farklı bir bakış açısıyla ayna tutmak ve değişim öğrencilerinin gözüyle işleyişi görmek bakımından önemli görülmektedir.

Araştırmanın amacı: Bu araştırmanın temel amacı, Erasmus değişim programı kapsamında yer alan yükseköğretim öğrencilerinin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin görüşlerini geldikleri ve Türkiye'de öğrenim gördükleri üniversiteye göre karşılaştırmalı olarak belirlemektir. Bu temel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Erasmus öğrencilerinin her iki yükseköğretim kurumunda gerçekleştirilen öğretim uygulamalarına ilgili genel görüşleri nedir?

2. Erasmus öğrencilerinin her iki yükseköğretim kurumunda da sürdürülen öğretim uygulamalarına dönük sınıf yönetiminin; iletişim, motivasyon ve disiplin boyutuna ilişkin görüşleri nedir?

Yöntem

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Katılımcılar: Bu araştırmanın katılımcıları 2008-2009 öğretim yılı güz ve bahar döneminde, Anadolu Üniversitesi'ne Erasmus değişim programı yoluyla gelen yükseköğretim öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın yapılacağı üniversitenin ve katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da önceden hazırlanmış bir ölçüt kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, 112). Katılımcıların belirlenmesinde araştırmacının belirlediği temel ölçüt; Erasmus değişim programı aracılığıyla Anadolu Üniversitesi'ne gelme ve en az bir yarıyıl kurumun öğrencisi olmasıdır. Araştırmanın Anadolu Üniversitesi'nde yapılmasının nedeni, değişim öğrencilerinin en fazla tercih ettikleri üniversitelerden biri olması, en az bir yarıyıl öğrenim gören öğrencilerle çalışılmasının nedeni ise bu sürede buldukları üniversitede sınıf yönetimi süreçlerinin tanınabileceği düşüncesidir. Bu bağlamda araştırmanın katılımcılarının kişisel özellikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1.
Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Özellik	f
Cinsiyet	
Kız	33
Erkek	22
Ülke	
Polonya	17
Çek Cumhuriyeti	9
Latviya	7
Almanya	6
Letonya	5
Estonya	3
Fransa	2
Macaristan	2
Slovenya	2
İspanya	2
Üniversite	
Adam Mickiewicz University	17
Turiba	7
The University of Ljubljana	2
Cracow Üniversitesi	2
Universite Lumiere Lyon	1
Universite Charles de Prague	7
University of Pardubice	2
Universidad de Alicante	2
Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno	3
Tallinn University	4
Pädagogische Hochschule Freiburg-DE	3
University of Wrocław	2
Eszterhazy Karoly Főiskola	2
Institut Universitaire de Formation des Maîtres de l'Académie de Lyon	1

Tablo 1'de görüldüğü gibi 33 kız, 22 erkek öğrenci ile gerçekleştirilen araştırmada katılımcıların 17'si Polonya, 9'u Çek Cumhuriyeti, 7'si Latviya, 6'sı Almanya, 5'i Letonya, 3'ü Estonya, 2'si Fransa, 2'si Macaristan, 2'si Slovenya, 2'si İspanya'dan Anadolu Üniversitesi'ne gelen öğrencilerdir. Bu öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla öğrencinin Adam Mickiewicz University'den katıldığı görülmektedir.

Verilerin Toplanması Çözümlemesi ve Yorumlanması: Araştırma verileri "yarı-yapılandırılmış görüşme" tekniğiyle toplanmıştır. Bu amaçla araştırmacılar tarafından altı sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmış ve alandan 4 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarından, görüşme formundaki soruların anlaşılır olma ve ele alınan konuyu kapsama durumunu kontrol etmeleri istenmiştir. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda forma son biçimi verilmiş ve uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Araştırmaya ilişkin veriler 10-26 Aralık 2008 ile 14-22 Mayıs- 2009 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma sürecinde yapılan tüm görüşmeler, araştırmacı tarafından ses kayıt cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlemesinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Bu bağlamda, araştırma soruları ve araştırmanın kavramsal çerçevesi doğrultusunda araştırma verilerinin çözümlemesi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlemesine ilk olarak, araştırma soruları ve araştırmanın kavramsal boyutu doğrultusunda bir çerçeve oluşturulmuş, bu çerçeve doğrultusunda verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiştir. Araştırmada veriler tanımlama amacıyla seçilerek anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirildikten sonra, düzenlenen veriler tanımlanarak ve gerekli yerlerden doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur. Tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması aşamasında, araştırmacı tarafından yapılan yorumun daha nitelikli olması amacıyla, bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin ortaya konması ve başka araştırma bulguları ile araştırma bulgularının karşılaştırılması yoluna gidilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Verilerin çözümlemesi aşamasında, öğrencilerin görüşlerini incelemek üzere bir form oluşturulmuş ve forma betimsel indeks, araştırmacı yorumu bölümleri açılarak bu bölümler araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Araştırmanın güvenilirliğini gerçekleştirmek için araştırmacı ve 2 alan uzmanı formları inceleyerek görüş birliği ve görüş ayrılığı olan maddeleri belirlemiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994: 64) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Hesaplamalar sonucunda araştırmanın güvenilirliği % 89 çıkmış ve araştırma güvenilir kabul edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada elde edile bulgular araştırmanın soruları doğrultusunda "Erasmus öğrencilerinin her iki üniversitedeki öğretim uygulamalarına ilişkin genel görüşleri" ve "Erasmus öğrencilerinin her iki yükseköğretim kurumunda da sürdürülen öğretim uygulamalarına dönük sınıf yönetimine ilişkin görüşleri" olmak üzere iki ana temada toplanmıştır.

Erasmus Öğrencilerinin Her İki Üniversitedeki Öğretim Uygulamalarına İlişkin Genel Görüşleri

Erasmus öğrencilerine ilk olarak "geldikleri ve buldukları üniversiteyi sistem olarak nasıl değerlendirdiklerine" ve "her iki sistemdeki öğretim uygulamalarıyla ilgili ne düşündüklerine" ilişkin görüşleri sorulmuştur. Bu sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde; öğrencilerin sistemin işleyişine, üniversitelerin fiziksel olanaklarına ve öğrenme ortamının özelliklerine ilişkin karşılaştırmalı görüşler ortaya koyulduğu görülmektedir.

Üniversitelerdeki sisteme ve sistemin işleyişine ilişkin araştırmaya katılan öğrencilerden 23'ü burada değerlendirmeye dönük sınav uygulamasının (vize+final) kendi üniversitelerine göre daha avantajlı olduğunu, 8'i tam tersine dezavantajlı olduğunu, 4'ü buradaki kredili sistem uygulamasının öğrenciler için avantaj olduğunu, 3'ü geldikleri üniversitede bürokrasinin daha

fazla olduğunu, 2'si Türkiye'de yükseköğretime girmenin daha zor olduğunu geldiği ülkede neredeyse herkesin yükseköğretime devam ettiğini, 1'i Türkiye'de yükseköğretimin daha iyi düzenlendiğini, 1'i geldiği ülkede üniversitenin daha geleneksel olduğunu, 1'i geldiği üniversitede buraya göre eleştirel düşünmeye daha fazla ağırlık veren bir sistemin olduğunu, 1'i geldiği üniversitedeki tek sınav uygulamasına bağlı olarak daha çok çalışmak zorunda olduklarını, 1'i ise geldiği üniversitede derse devam etmenin başarılı olmak için gerekli olduğunu ifade etmektedir.

Türkiye'de buldukları üniversitedeki sınav sistemine ilişkin görüş bildiren 8. Öğrenci, *"Genel olarak eğitimle ilgili iyi olan şeylerden biri vizeler. Değerlendirmek için birden fazla fırsatımız var. Zira Letonya'da tek sınav sistemi var. Bu sınavda başarılı olmazsanız tekrara kalıyorsunuz. Bu durumda buradaki sınav sistemi öğrenciler için bir avantaj sağlıyor"* derken *"Almanya'da ara sınavlar yok. Gerekli olduğunu da düşünmüyorum. Bence ara sınavların temel mantığı öğrencilerin öğrenme süreçleri üzerinde kontrol kurmak. Ancak birisi üniversiteye gidiyorsa, zaten kendisi için öğrenmek durumunda olduğunu biliyordur. Mutlaka öğrencilerin öğrenmeleri kontrol edilmeli ancak sürecin sonunda"* demektedir.

Katılımcıların üniversitelerdeki öğrenme ortamlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde; 15 öğrenci burada fiziksel koşullar (bina, altyapı, sınıflar, materyal) geldiğim üniversiteye göre daha avantajlı, 11 öğrenci burada sınıf mevcutları geldiğim üniversitedeki sınıflara göre daha az, 5 öğrenci burada derse katılım çok düşük, 4 öğrenci içerik geldiğim üniversiteye göre daha yetersiz, 4 öğrenci Türkiye'deki öğretim etkinliklerinin daha çok uygulamaya dönük olması büyük avantaj biçiminde görüşler ifade etmiştir. Bunun dışında öğrenciler; burada geldiğim üniversiteye göre demokratik bir sınıf ortamı var (1), burada geldiğim ülkeye göre öğretim süreci daha esnek (1), burada sınıf içi tartışmalar daha az (1), öğrenciler burada hiçbir konuda soru sormuyor (1), geldiğim ülkede öğrenciler daha fazla çalışıyor, burada sadece derse giriliyor (1), burada sınıflarda öğrenci sayısı az olduğundan tartışma olanağı fazla (1), burada dersler daha ilgi çekici (1) şeklinde görüşlerini ifade etmektedirler.

Öğrenme ortamının özelliklerine ilişkin görüş bildiren 23. Öğrenci, *"Ülkemde sınıfların fiziksel koşulları burayla kıyasladığımda pek iyi değil. Binalarımız çok eski. Sınıflarımız çok büyük. Sınıflar sadece oturmak ve yazmak için kullanılıyor. Derslerde teknolojiyi fazla kullanmıyoruz. Bu biraz üniversite sistemiyle ilgili sanırım. Bizde üniversite sistemi biraz daha geleneksel"* derken 42. Öğrenci, *"Geldiğim üniversitede sınıflardaki öğretimin niteliği daha kuramsal. Gelecekteki sahip olacağımız mesleklerde gereksinme duyacağımız beceriler değil burası daha farklı daha uygulamaya dönük."* biçiminde Türk yükseköğretim sistemi içinde yer alan üniversitedeki uygulamalara ilişkin avantaj olarak nitelediği görüşünü ifade ederken 16. Öğrenci, *"Benim üniversitemde sınıflarda öğretim içeriği daha yoğun. Dönem boyunca gece ve gündüz çalışıyoruz. Örneğin ülkemde çalışmaya akşam saat altıda başlarım ve gece on ikiye kadar çalışırım. Burada bir ödevi yapmak için sadece iki saat ayırmam yeterli oluyor"* şeklinde buradaki öğretimin kendisi için daha kolay olduğunu ifade etmektedir.

Erasmus Öğrencilerinin Her İki Yükseköğretim Kurumunda da Sürdürülen Öğretim Uygulamalarına Dönük Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşleri

Erasmus öğrencilerine; geldikleri ve Türkiye'de öğrenim gördükleri üniversitedeki sınıf yönetimine ve alt boyutlarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu sorulara verdikleri yanıtlar; her iki üniversitedeki iletişime ilişkin görüşler, her iki üniversitedeki disipline ilişkin görüşler ve her iki üniversitedeki motivasyona ilişkin görüşler olmak üzere üç alt temada toplanmıştır.

Her İki Üniversitedeki İletişime İlişkin Görüşler

Sınıf yönetiminin iletişim boyutuna ilişkin görüşler incelendiğinde; öğrencilerin 29'u burada öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında daha informal ve daha yakın bir iletişim var, 9'u öğretim üyelerinin yabancı dil hâkimiyetinin düşüklüğü Erasmus öğrencileriyle iletişim eksikliğine neden oluyor, 7'si geldiğim ülkede iletişim çok daha formal/resmi, 5'i burada öğretim üyeleri tüm gün okulda, erişim her an, geldiğim ülkede ise sınırlı danışma saati var, 5'i öğretmenler burada dönüt vermiyor, 4'ü öğretim üyeleri geldiğimiz üniversitedekilere

göre daha fazla materyal ve kitap desteği sağlıyor biçiminde görüşler dile getirmiştir. Bunun dışında 3 öğrenci burada her zaman size yardım edecek birisi bulunuyor, 2 öğrenci öğrencilere karşı tutumlar geldiğim ülkeye göre daha olumlu, 1 öğrenci geldiğim ülkede öğrenciler kendi sorunlarını kendileri çözer; öğretim üyeleri kendi başımıza olmak için yeterince yetişkin olduğumuzu düşünür, 1 öğrenci öğretim üyesi ne yapmamızı gerektiğini asla söylemez, 1 öğrenci burada öğrenci öğretim üyesi hiyerarşisi daha az, 1 öğrenci geldiğim ülkede öğretim üyesinin odasına sadece danışmanlık saatinde gidebilirsiniz, 1 öğrenci, öğrenci öğrenci iletişimi her iki üniversitede de benzer biçiminde görüşlerini ifade etmiştir. Ayrıca kimi öğrenciler de geldiğim ülkede öğrenci öğrenci iletişimi daha az (1), geldiğim üniversitede öğretim üyeleri yüksek statülü, bu yüzden iletişim kurmaz, sadece saygı gösteririz (1), geldiğim üniversitede ve burada iletişim aynı (1), burada sınıf mevcutlarının sınırlı olmasına bağlı öğrenci öğrenci iletişimi geldiğim ülkeden fazla (1), geldiğim ülkede sorun öğrencinindir, sadece danışma saatinde hoca ile çözülebilir (1) biçiminde görüşler ortaya koymuştur.

Sınıf yönetiminin iletişim boyutuyla ilgili görüş bildiren 35. öğrenci, *"Burada öğrenci ile öğretim üyesi arasındaki ilişki ilk geldiğimde beni çok şaşırtmıştı. Öğretim üyeleri öğrencilere çok yakın davranıyorlar. Her zaman sorularını cevaplamaya çalışıyorlar. Ders dışında zaman ayırıyorlar. Mesela onlarla birlikte çay ve sigara içiyorlar. Polonya'da böyle bir şey asla olamaz. Aramızda çok büyük bir mesafe vardır. Çok fazla ilişkimiz olmaz. Hocalar benim üniversitemde çok daha resmidir. Burada hocalarla informal bir iletişim var"* derken öğretim üyeleriyle yaşadıkları iletişim sorununu açıklayan 24. öğrenci, *"...bazı öğretim üyelerinin yabancı dil becerileri daha kısıtlı olduğu için bizlerle iletişimleri daha kısıtlı"* demektedir. Öğrenci öğrenci iletişimine ilişkin görüş bildiren 6. öğrenci, *"Almanya'da sınıflarda eğitim daha bireysel. Bir grubun parçası olmak gerekmiyor. Burada hem Erasmus öğrencileriyle hem de Türk öğrencilerle iletişimimiz çok daha fazla. Sınıf iklimi daha çok daha iyi"* derken, 12. öğrenci, *"Burada derslerinizi seçebildiğiniz için farklı farklı arkadaşlar ediniyorsunuz. Küçük gruplarla ders aldığınız için birbirinizi tanıyorsunuz, sınıfta daha fazla iletişim kurabiliyorsunuz. Ders bittiği zaman zaman geçirebiliyorsunuz. Polonya'da sınıflar daha kalabalık. Öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurmalarına yönelik pek fazla bir ortam yok ve ders bittiğinde Polonya'da sosyal yaşam da biter"* şeklinde konuya ilişkin görüşlerini açıklamışlardır. 13. öğrenci bu konuda *"Ülkemde sınıflarda öğretim üyesi ile öğrencilerin ilişkileri çok formaldır. İlişkilerimiz daha çok merhaba ve güle güle biçimindedir. Biz fazla iletişim kurmayız daha çok saygı gösteririz. Buradaki sınıflarda öğretim üyeleri öğrenciye daha yakınlardır."* derken 28. öğrenci *"Ülkemdeki sınıflarda öğretim üyesi ve öğrenci arasında daha katı bir hiyerarşi vardır. Burada herkes eşit düzeyde"* demektedir.

Her İki Üniversitedeki Disiplin İlişkin Görüşler

Katılımcıların sınıf yönetiminin disiplin boyutuna ilişkin görüşleri incelendiğinde; 4 öğrencinin burada derste gülmek, konuşmak normal karşılanıyor; geldiğim ülkede öğrenci dersten atılır, 3 öğrencinin burada öğrenciler derse çok devam etmiyor, 3 öğrencinin öğrenciler geldiğim ülkede daha saygılı, 3 öğrencinin geldiğim üniversitede öğretim üyeleri daha otoriter, 1 öğrencinin öğretim üyelerinin beklentileri ve kuralları her iki üniversitede de aynı, 1 öğrencinin geldiğim üniversitede sınıf kuralları daha katı, 1 öğrencinin de her iki üniversitede kurallar benzer ancak geldiğim ülkede öğretim üyesi daha otoriter biçiminde görüşlerini dile getirdiği görülmektedir. Bunun dışında öğrencilerden 1'i burada disiplin sorunu geldiğim üniversiteye göre daha az, 1'i burada öğretim üyesi sınıfta sorun çıkmasına engel olamıyor, 1'i geldiğim üniversitede öğretim üyesi öğrenciye çok kızmaz; çünkü herkes kendi sorumluluğunu bilir, 1'i geldiğim üniversitede buradaki kadar öğretim üyesi tarafında sorun davranış yönetilmez, 1'i burada sınıf atmosferi üniversiteye benzemiyor, 1'i geldiğim üniversitede dersi dinlemek istemezsen kimseyi rahatsız etmezsin, 1'i burada derslerde hemen hemen hiç disiplin yok, 1'i burada öğrenciler öğretim üyelerine saygı göstermiyor, 1'i de burada derste hiç otorite yok gibi demektedir. Bunun dışında ise 1 öğrenci sınıf kuralları açısından öğrenciler burada daha rahat, 1 öğrenci burada öğrenciler disipline olma açısından daha fazla sorun yaratıyor, 1 öğrenci geldiğim ülkede dersler daha sıkıcı, 1 öğrenci de sınıf kuralları geldiğim üniversitede daha katı biçiminde görüşlerini ifade etmiştir.

Sınıf yönetiminin disiplin boyutuna ilişkin kendi üniversitesindeki ve bulunduğu üniversitedeki uygulamaları değerlendiren ve bu konuda görüş bildiren 9. öğrenci, “Ülkemdeki sınıflarda kurallar daha katıdır ve öğretim üyeleri daha serttir. Örneğin sınıfta birisi konuşuyorsa, öğretim üyesi derhal ona sınıfı terk etmesini söyler ve siz sadece yapmak zorundasınızdır. Bu nedenle ilişkiler bazen biraz zor olabiliyor” derken, 50. öğrenci, “Almanya’da ve burada sınıflarda öğretim üyesinin otoritesi var. Ancak burada öğretim üyesinin otoritesi Almanya’daki kadar sert değil. Eğer Almanya’da bir üniversitede öğrenciyse bir şeyler öğrenmek için oradasındır ve zorunluluk değildir. Senin özgür seçimidir. Eğer derslere devam etmezsen final sınavında başarısız olursun ve dersten kalırsın...” demektedir. 22. öğrenci sınıfta disipline ilişkin “Burada öğretim üyesi bazen bir öğrenciye ya da sınıfa çok kızıyor. Almanya’da asla böyle bir durum olmaz. Çünkü herkes kendinden sorumludur. Eğer bir öğrenci uygunsuz bir şey yaparsa, öğretim üyesi öğrenciyle konuşur. İlgisiz öğrenci başarısız olur. Kötü not alır ve dersten kalır. Sınıftaki sorunlar Almanya’da buradaki gibi ele alınmaz” derken 16. öğrenci, “Ülkemdeki öğrenciler ödev yapma ve derslere devam etme konusunda buradaki öğrencilerden çok daha sorumluluk sahibi. Öğretim üyeleri derste sürekli yapmaları gerekenleri anlatıyorlar. Düzenli çalışmadıkları için unutupuyorlar. Sınıfta sürekli geçmişte yaptıklarımızı tekrar ediyoruz. Öğretim üyeleri sürekli hatırlatıyorlar yoksa öğrenciler unutupuyorlar” biçiminde, 12. öğrenci ise “Bence buradaki öğretim üyeleri sınıfta ortaya çıkan sorunlarla başa çıkmada oldukça iyi. Öğrencilerin motivasyonlarının düşük olduğunu biliyor. Onlara durmadan soru soruyor. Öğrencilerin sorularına da onların sorularına da oldukça açık. Dersten sonraki zamanlarda öğrenciler istedikleri gibi öğretim üyelerinin odalarına gidebiliyorlar. Almanya’da bu olay geçse öğretim üyesi dersim var veya başka bir şey söyleyerek görüşmeyi sonlandırır” biçiminde görüşlerini ifade etmektedir. 11. öğrenci ise bu konuda “Burada öğretim daha az otoriter ve öğrenciler çok rahatlar. Örneğin bazen öğretim üyesi ‘burası sınıf beni bölüyorsunuz odaklanamıyorum’ diyor. Letonya’da bu kabul edilemez” demektedir.

Her İki Üniversitedeki Motivasyona İlişkin Görüşler

Araştırmanın katılımcılarının sınıf yönetiminin motivasyon boyutuna ilişkin görüşleri incelendiğinde; 8 öğrencinin burada motivasyonu sağlamak için öğretim üyesi daha fazla çaba harcıyor, yine 8 öğrencinin geldiğim üniversitede öğrencinin amaçları ve buna bağlı bir motivasyonu vardır, 7 öğrencinin geldiğim ülkede ve üniversitede her şey öğrencinin sorumluluğundadır ve öğrenciler buradakinden daha sorumludur, 6 öğrencinin motivasyon her yerde öğrencinin kendisine bağlıdır, 2 öğrencinin ise burada öğrenciler tembel, sadece okula geliyorlar, motivasyonları yok şeklinde görüşler ortaya koydukları görülmektedir. Konuya ilişkin 1 öğrencinin geldiğim ülkede öğretim üyelerinin motivasyonu çok düşük, 1 öğrencinin burada öğrencilerin sorumluluk duygusu çok az/sorumsuzlar, 1 öğrencinin burada öğrenciler okula devam sorunu yüzünden geliyor, 1 öğrencinin burada öğrencilerin motivasyonu daha yüksek, 1 öğrencinin burada bilginin nasıl kullanılacağına öğretimi motive edici, 1 öğrencinin öğrenciler derse devam etmediği için motivasyon düşük biçiminde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Tüm bunlara ek olarak kimi öğrenciler ise Erasmus öğrencileri burada yüksek motivasyona sahip (1), burada her şey öğretim üyesi tarafından öğrenciye verilmeye çalışıldığı için geldiğim ülkeye göre motivasyon düşük (1), geldiğim üniversitede ve burada motivasyon aynı (1), burada öğrenciler aldıkları eğitimin değerinin farkında değil, motivasyonları düşük (1) biçiminde görüşler ortaya koymaktadır.

Sınıfta motivasyona ilişkin geldiği ve bulunduğu üniversiteyi karşılaştırarak görüş bildiren 30. öğrenci bu konuda “Almanya’da derslere devam etmezsen motive olamazsın. Buradaki öğrenciler derslere Almanya’daki kadar devam etmiyorlar. Bu nedenle motivasyonları düşük. Ayrıca sınıfta öğretim üyesinin beni motive etmesine ihtiyacım yok. Çünkü üniversite eğitimi zorunlu değil. İnsanlar özgürce tercih ettikleri için geliyorlar” derken 46. öğrenci, “Burada öğrenme daha çok öğretim üyesinin sorumluluğu altında. Öğretim üyesi derste her şeyi yapıyor. Öğrenciler ise sadece oturuyor ve dinliyor. Almanya’da öğrencilerin sorumluluğu da motivasyonları da daha yüksek” demektedir. Bu konuda 15. öğrenci, “Burada bilgiyi nasıl kullanacağımızı öğretiyorlar. Bence bu motive edici.” derken, 42. öğrenci, “Bence buradaki öğrenciler aldıkları eğitimin değerinin farkında değil. İlk gördüğümde şok olmuştum. Ders boyunca uyuyorlar, derse devamları düşük. Polonya’da bir haftadan fazla devamsızlık yapamazsınız.

Ders dışı saatlerde öğretim üyelerini odalarında bulamazsınız. Çok fazla soru soramazsınız. Öğretim üyeleri sürekli odalarında ve öğrenciler istedikleri zaman gelip soru sorabiliyorlar” şeklinde görüşlerini ifade etmektedir.

Sonuçlar

Erasmus değişim programı kapsamında yer alan yüksek öğretim öğrencilerinin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin görüşlerini geldikleri ve Türkiye’de öğrenim gördükleri üniversiteye göre karşılaştırmalı olarak belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın sonuçları bulgular doğrultusunda; Erasmus öğrencilerinin her iki üniversitedeki öğretim uygulamalarına ilişkin genel görüşleri ve Erasmus öğrencilerinin her iki yüksek öğretim kurumunda da sürdürülen öğretim uygulamalarına dönük sınıf yönetimine ilişkin görüşleri biçiminde ortaya konularak tartışılmıştır.

Katılımcıların her iki üniversitedeki öğretim uygulamalarına ilişkin genel görüşlerinin sisteme ve sistemin işleyişine yönelik görüşler ile öğretim ortamına ilişkin görüşler biçiminde oluştuğu görülmektedir. Bu bağlamda Erasmus programı ile Türkiye’de bulunan öğrencilerin üniversite sistemine ilişkin en çok sınav sistemiyle ilgili görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılımcıların yarısına yakın bir kısmı vize ve final biçiminde düzenlenen sınav sisteminin öğrenci açısından avantajlar sağladığı yönünden görüşler bildirirken, bir grup öğrencinin de (8 kişi) bu sistemin aslında gerekli olmadığı hatta bir dezavantaj olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Araştırmanın bulgularına dayalı olarak ortaya çıkan bir diğer sonuç ise öğrencilerin öğrenme ortamının fiziksel koşullarının Anadolu Üniversitesi’nde daha iyi olduğu yönündedir. Bunun dışında öğrenciler sınıflarda öğrenci mevcudunun kendi üniversitelerinden daha az olduğu, buradaki derslerin uygulamaya dayalı olduğu ve bunun bir avantaj olduğu, öğretim içeriğinin kendi üniversitelerine oranla yetersiz olduğu, derslerde öğrencilerin katılımlarının düşük olduğu şeklinde görüşler ortaya koydukları da bulunmuştur.

Araştırmanın ikinci sorusu olan katılımcıların her iki üniversitedeki sınıf yönetimine ilişkin görüşleri incelendiğinde; sınıf yönetiminin iletişim, disiplin ve motivasyon boyutlarına ilişkin kimi sonuçlara ulaşılmıştır.

Erasmus öğrencilerinin iletişimle ilgili görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin geldikleri üniversitede öğretim üyeleriyle daha resmi ve formal, aynı zamanda danışmanlık saati ile sınırlı bir iletişim biçimi benimserken, burada öğretim üyelerinin daha informal, daha çok yardımcı olmaya çalışan ve tüm zamanlı bir danışmanlık sistemini benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu iletişim sürecinde derse giren kimi öğretim elemanlarının yabancı dil yeterliklerinin çok yüksek olmamasına bağlı iletişim sorunlarının yaşandığı, kimi öğretim üyelerinin öğrencilere dönüt vermemesini de bir iletişim sorunu olarak tanımlandığı da araştırmanın bir diğer sonucudur.

Katılımcıların sınıfta disiplinle ilgili görüşleri incelendiğinde, burada sınıflarda gülme, konuşma yoluyla derslerin bölünebildiği, öğrencilerin geldikleri ülkede öğretim üyelerine daha saygılı oldukları, kendi üniversitelerindeki öğretim üyelerinin de daha otoriter olduğu ya da sınıf kurallarının geldikleri üniversitelerde daha katı olduğu, öğrencilerin derslere burada devam etme oranının düşük olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Kimi öğrencilerden elde edilen bulgular ise her iki üniversitede de disiplinin benzer özellikler taşıdığı yönündedir.

Araştırmanın sınıf yönetiminin motivasyon boyutuna ilişkin bulguları incelendiğinde ise, öğretim üyesinin burada öğrencinin motivasyonunu sağlamaya dönük daha fazla çabaladığı, buradaki üniversite öğrencilerinin içsel motivasyonlarının düşük olduğu, derslere devamsızlık sorunu nedeniyle geldikleri, ancak çok fazla derse katılmadıkları, oysaki geldikleri üniversitede yüksek öğretime devam etmenin özgür bir davranış olduğunu ve bunun için öğrencinin kendi motivasyonunu kendisinin sağladığı, bunun için de amaçlarının önemli olduğu, öğrencilerin sorumluluk duygusunun geldikleri ülkede daha yüksek olduğu şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Bir grup öğrenci ise her iki üniversitede de öğrencilerin motivasyonunun üniversiteden çok, öğrencinin kendisine bağlı olduğu yönünde görüşler ifade etmiştir.

Tartışma

Erasmus değişim program, kapsamında yer alan yükseköğretim öğrencilerinin geldikleri ve Türkiye’de öğrenim gördükleri üniversitedeki öğretim uygulamalarına ilişkin genel görüşleri incelendiğinde öğrencilerin sisteme ve fiziksel koşullara ilişkin görüşlerine dayalı kimi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan biri değişim programı öğrencilerinin buradaki sınav sistemini olumlu bulduğu yönündedir. Öğrenciler sınav sistemini olumlu bulmalarının nedenlerini, dersten geçmek için daha fazla şansının olmasıyla ilişkilendirirken, kimi öğrenciler ise elbette ki değerlendirmenin gerekli olduğunu, ancak bu sınav sistemine gerek olmadığını, çünkü kontrolün sürecin sonunda yapılmasının yeterli olabileceğini, öğrencinin bu konuda kendisinin sorumluluk duyması gerektiğini ifade etmektedirler.

Araştırmanın birinci sorusuna yönelik bir diğer sonuç ise öğrencilerin buradaki fiziksel olanakların daha iyi olduğu yönündedir. Bu bulgu ise araştırmacı tarafından şu biçimde yorumlanmıştır: Araştırmanın katılımcılarının geldikleri ülkelere bakıldığında, katılımcıların bir bölümünün eski Doğu Bloğu ülkelerinden olduğu görülmektedir. Kendi ülkelerindeki üniversitelerin fiziksel olanaklarının buradakinden daha geride olduğuna ilişkin belirtilen görüşler, üniversite geleneğinin uzun bir geçmişe dayandığı ve buna bağlı olarak da koşullarının daha olumsuz olduğu biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmanın ikinci sorusuna yönelik olarak elde edilen sonuçlar şu biçimdedir: İletişim boyutunda öğrenciler, burada öğrenim gördükleri sınıflarda geldikleri üniversiteye göre daha informal ancak daha etkili bir iletişimin olduğu yönünde görüşler ortaya koymuşlardır. Özellikle öğretim üyesi öğrenci iletişiminin bu informal yapısı kendi üniversitelerindeki formal ve aynı zamandaki daha resmi yapıyla kıyaslandığında öğrenciler için oldukça dikkat çekicidir. Aynı zamanda öğrenciler kendi aralarındaki iletişime ilişkin ise sınıfların daha küçük olmasına bağlı olarak daha fazla etkileşimin olduğu yönünde görüşler ortaya koymuşlardır. Bu durum eğitim-öğretimin niteliği için olumlu görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde de Greenholtz (2000) yaptığı araştırmada, öğretim ortamlarında öğrenci öğrenci iletişiminin önemini ortaya koymakta, Rosenjack ise (2002) değişim programı öğrencilerinin geldikleri ülkedeki içinde buldukları sınıflarda ve eğitim ortamlarında edindikleri bilgi ve becerilerin bireysel olarak gelecek yaşamlarında sahip olacakları mesleki niteliklere ve sosyal düzeyde ise uzun erimde uluslararası bilgi paylaşımına katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Teichler (2004), Erasmus değişim öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada öğrencilerin %7’sinin gittikleri ülkedeki sınıfların kalabalık olmasını bir sorun olarak gördüklerini belirtmiştir. Bu araştırma bulgusu, literatürdeki bu bulguyla ters düşmekte, ancak mevcudun az olmasının olumlu yanına ilişkin arka plandaki görüşü desteklemektedir.

Araştırmanın ikinci sorusuna dayalı olarak katılımcıların her iki üniversitedeki öğrenme ortamlarındaki disipline ilişkin görüşlerine bağlı olarak kendi üniversitelerinde öğrencilerin daha disiplinli ve öğretim üyelerine karşı daha saygılı olunduğu, öğretim üyelerinin buradakilere göre daha otoriter oldukları ve devam durumunun disiplinle yakından ilişkili olduğu yönünde görüşler ortaya koymuşlardır. Öğrencilerin bu görüşleri doğrultusunda buradaki öğretim elemanlarının daha genç olmalarına da bağlı olarak öğrencilerin öğretim üyesini kimi zamanlarda otorite olarak görmediği ve devamsızlık hakkının bir dönemde %30 civarında olmasının ve sınavların çoktan seçmeli yapılmasının etkisiyle dersten geçmenin daha kolay olabileceği düşüncesi doğrultusunda öğrencilerin yeterince disipline olmadıkları söylenebilir.

Araştırmada Erasmus öğrencileri motivasyona ilişkin ise, burada motivasyon sağlamaya ilişkin öğretim üyelerini daha fazla çaba sarf ettiklerini, öğrencilerin kendi öğrenmelerine karşı motive olmadıkları ve daha az sorumluluk aldıkları, oysaki değişim öğrencilerinin kendi üniversitelerinde içsel motivasyonun daha ön planda olduğu belirtilmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak öğrencilerin geleneksel öğretim biçiminden kaynaklanan öğretmenin etkin olduğu bir eğitim sisteminde öteden beri yetişmelerine bağlı olarak öğrenmeden çok öğretme odaklı bir anlayışa

sahip oldukları ve bu durumun üniversite yaşamında da etkili olduğu biçiminde yorumlanabilir. Bunun dışında Türkiye'de üniversite öğrencilerinin gelecekteki iş bulma kaygılarının da bu durumda etkili olabileceği söylenebilir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda bu çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak Türkiye'deki üniversite öğrencileriyle var olan durumun değerlendirilmesine ilişkin araştırmalar yapılabileceği gibi Türkiye'deki diğer üniversitelere devam eden Erasmus öğrencileriyle ve uluslararası ölçekte genellenebilir niteliği yüksek olabilecek nicel araştırmalar desenlenmesi önerisi getirilebilir.

Kaynakça

- Alschuler, A. (1980). School discipline. A socially literate solution. New York: McGraw-Hill.
- Altbach P.G. ve Knight j. (2006). The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities. The NEA 2006 Almanac of Higher Education.
- Başar, H. (2004). Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bologna Process (2010). The main documents. The official Bologna Process website 2007-2010 Retrieved March 31, 2010, from <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/>
- Boesser, B. ve Fields, M. V. (2002). Constructivist guidance and discipline: preschool and primary education. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Burden, P. R. (2000). Powerfull classroom management strategies: Motivating students to learn. Thousand Oaks CA: Corwin Press
- Duke, D . L. (1979). Classroom management: The seventy-eighth yearbook of the NSSE (part II). Chicago: University of Chicago Press.
- Edwards, C. (1997). Classroom discipline and management. New Jersey: Prentice Hall.
- Greenholtz J. (2000). Assessing Cross-cultural Competence in Transnational Education: The Intercultural Development Inventory Higher Education in Europe, 25(3), p. 411-416.
- Iverson, A. M. (2003). Building competence in classroom management and discipline (4th ed.). Upper Saddle River, N. J.: Merrill.
- Irvin, L. ve Nucci, C. (2004). Perceptions of students' locus of control of discipline among pre-service and in-service teachers in multicultural classrooms. Intercultural Education, 15 (1), 59-71.
- Jones, V. & Jones, L. (2004). Comprehensive classroom management. Boston: Pearson Education Inc.
- Juknyte-Petreiene, I. (2007). Quality Assessment of Internationalised Studies Experience of Socrates/Erasmus Programme Participants. Quality in Higher Education. 4, 74-101
- Knight J. (2004). Internationalization remodeled: definition, approaches, and rationales. Journal of Studies in International Education, 8(1), p. 5-31.
- Kupfer, A. (2008). Diminished states? National power in European educational policy. British Journal of Educational Studies, 56(3), 286-303.
- Lee, K. and Wesche, M. (2000) 'Korean students' adaptation to post-secondary studies in Canada: A case study'. Canadian Modern Language Review 56(4): 637-89.
- Maasen, P. (2008). The modernization of European higher education, In A. Amaral et al. (eds.), From Governance to Identity. Netherland: Springer Science
- Marlow, B.A. ve Page, M.L. (1998). Creating and sustaining the constructivist classroom. California: Corwin Pres Inc.

- Marshall, E. (2005) 'Cash-short schools aim to raise fees, recruit foreign students'. *Science* 307: 656.
- McGuinness, J. (1993). *Teachers, pupils and behaviour: Managerial approach*. London: Cassel.
- Miles, M. B. & Huberman A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*.
- Neff, K.D. ve C.C. Helwig. (2002). A constructivist approach to understanding the development of reasoning about rights and authority within cultural contexts. *Cognitive Development*, 17, 1429–50.
- Olsen, J.P. (2007). The Institutional Dynamics of the European University. In Maassen, P. and J.P. Olsen (eds.) *University Dynamics and European Integration*. Dordrecht: Springer.
- Rosenjack B. J. I. (2002). *Cultural Competence: An Evolutionary Perspective*, 37(4), p. 5–15.
- Teichler, U. (1996). Research on academic mobility and international cooperation in higher education: An agenda for the future. In P. Blumenthal, C. Goodwin, A. Smith, & U. Teichler (Eds.), *Academic mobility in a changing world*. London: Jessica Kingsley, pp. 338-358
- _____. (2004). The changing debate on internationalization in higher education. *Higher Education*, 48(1), 5-26.
- _____. (2005). Research on higher education in Europe. *European Journal of Education*, 40(4), 447-469.
- Thornberg, R. (2008). School children reasoning about school rules. *Research Papers in Education*, 23 (1).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ulusal Ajans "Öğrenci Değişim Oranı" [Online] Erişim Tarihi 10-Aralık-2010, Erişim Adresi URL: www.ua.gov.tr
- Usher, A. (2009). Ten years back and ten years forward: Developments and trends in higher education in Europe region. CEPES, paper presented at UNESCO Forum on Higher Education in the Europe Region: Access, Values, Quality and Competitiveness. Retrieved March 10, 2010, from <http://www.cepes.ro/forum/pdf/Usher%20Regional%20%20Report.pdf>
- Woods,P. (1979). *The divided school*. London:Routledge& Kegan Paul.